

Saxion

Video

Unit

Kijk. Luister. Denk. Weet.

Tips voor het maken
van onderwijsvideo's

Video-unit

Tips voor het maken van onderwijsvideo's

In deze uitgave geven we je tips voor het maken van je eigen onderwijsvideo. We richten ons vooral op een video die je achter je pc maakt, maar we besteden ook aandacht aan het opnemen met een camera of smartphone. Inspiratie nodig? Kijk eens naar de serie 'DIY' op video.saxion.nl waar Saxion docenten hun video's delen. Misschien kun jij jouw video's hier straks ook wel delen!

Je kunt natuurlijk ook in overleg en samenwerking met de Saxion video-unit een onderwijsvideo maken. We gaan graag samen met jou aan de slag!

De video-unit maakt educatief audiovisueel materiaal dat aansluit bij het online en blended onderwijs op Saxion en deelt haar producties open en online via video.saxion.nl

Meer weten? Neem contact op met de Saxion Video-Unit
video@saxion.nl | 088 019 1616
Deventer: B1.08 | Enschede S1.70

1. De basis

- 1.1 Onderwijsvideo's
- 1.2 Duurzaamheid
- 1.3 Wat werkt voor jou?
- 1.4 Vraag om feedback
- 1.5 Multimediacprincipes Mayer

2. Script

- 2.1 Werk altijd een script uit
- 2.2 Opbouw
- 2.3 Doel & doelgroep
- 2.4 Geef het verhaal context
- 2.5 Format
- 2.6 Verwijzingen

3. Audio & Voice-over

- 3.1 Check je microfoon
- 3.2 Spreek de kijker aan met 'je'
- 3.3 Activeer je kijker en maak contact
- 3.4 Gebruik spreektaal
- 3.5 Videocollege

4. Beeld

- 4.1 Show, don't tell
- 4.2 Alles heeft betekenis
- 4.3 Timing
- 4.4 Wijs aan
- 4.5 Ben je zelf in beeld?

5. Camera & Smartphone

- 5.1 Steady
- 5.2 Uit de wind
- 5.3 Horizontaal!
- 5.4 Privacy
- 5.5 Meerdere standpunten
- 5.6 Inzoomen
- 5.7 Leidraad voor een vlog

Inhoud

1. De basis

1.1 Onderwijsvideo's

Onderwijsvideo's zijn er in allerlei verschillende soorten. In dit document zetten we er drie op een rij:

De kennisclip

Een video van 2 tot 6 minuten waarin je een bepaald onderwerp toelicht. Denk aan een complex begrip of een bepaalde formule. Tenzij anders vermeld gelden alle tips in dit document voor het maken van een kennisclip.

Het videocollege

Dit is een opname van een presentatie of (hoor)college en wordt ook wel 'weblecture' genoemd. Deze kan 15 tot 45 minuten duren. Een aantal specifieke tips voor het maken van een videocollege vind je in het onderdeel 'audio & voice over'.

Een vlog

De afkorting van video-weblog. De maker/docent staat hierin vaak centraal. Als presentator s telt hij een onderwerp aan de orde en geeft dat onderwerp inhoud en context. Een aantal specifieke tips voor het maken van een vlog vind je in het onderdeel 'camera en smartphone'.

1.2 Duurzaamheid

Hergebruik

Weet je zeker dat je zelf een video moet maken? Bestaat je video misschien al? In onze uitgave 'DIY met Kaltura' vind je in het onderdeel 'delen en hergebruiken' een goed overzicht van plekken waar je kunt zoeken naar onderwijsvideo's.

Is video hét middel?

Is jouw video er nog niet? Bedenk of video hét middel is voor dat wat je wilt uitleggen. Is er bewegend beeld bij nodig of kun je het misschien (al dan niet beter) uitleggen in een infographic. Of is alleen audio van belang? Denk dan eens aan een podcast. Welk middel voldoende is kun je testen door een ander iets uit te leggen en na te gaan wat je er allemaal bij nodig hebt (of juist niet) om het duidelijk te maken.

Jarenlang en breed inzetbaar

Als laatste is het vooral slim om een video te maken over onderwerpen die voor jarenlang hetzelfde blijven. Probeer daarnaast de video zo te maken dat hij breed inzetbaar is, bijvoorbeeld voor andere opleidingen of academies (eventueel met een kleine aanpassing).

1.3 Wat werkt voor jou?

Kijk naar bestaande onderwijsvideo's. Wat vind je daar zo goed aan en waarom? Kijk naar je doelgroep, wat trekt hun aandacht? Wat vinden zij interessant? Gebruik dit voor je eigen video. Kijk ook eens naar de video's op video.saxion.nl en laat je inspireren.

1.4 Vraag om feedback

Laat je video bekijken door verschillende personen. Iemand uit je doelgroep, maar juist ook iemand die helemaal niets van het onderwerp weet. Stel ze naderhand vragen om er achter te komen of ze datgene weten wat ze zouden moeten weten. Zo kom je er achter wat duidelijk is, wat misschien nog verbeterd kan worden en hoe je dat zou kunnen doen.

1.5 Multimediatheorie Mayer

Volgens de Multimediatheorie van Mayer leert iemand meer van beeld met gesproken tekst dan alleen geschreven tekst.

Echter werkt beeld met gesproken tekst alleen effectief als je rekening houdt met een aantal multimediatheorie principes. Doe je dit niet, dan kan beeld met gesproken tekst juist averechts werken. Veel van deze principes komen in andere woorden terug in deze uitgave.

Kijk op digitaledidactiek.be voor een uitgebreide uitleg van de Multimediatheorie van Mayer en een mooie beeldende uitleg van de ontwerpprincipes.

2. Script

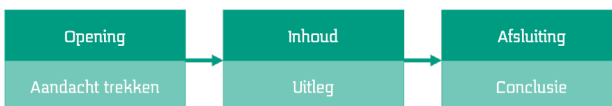
2.1 Werk altijd een script uit

Een script helpt je je verhaal te structureren, kort en bondig en vooral duidelijk te maken. Schrijf hierin je voice-over en beeld helemaal uit. Je kunt ook een powerpoint gebruiken waarbij je in de notities de voice over uitwerkt. Handig om te weten: gemiddeld passen er 130 woorden in een minuut.

Onderdeel	Voice-over	Beeld
Opening		
Inhoud		
Afsluiting		

2.2 Opbouw

Met een goede opbouw in de video weet je je kijkers vanaf de eerste minuut te boeien en tot het eind te laten kijken. Begin met een opening en een aandachtstrekker, iets wat je laat zien of een vraag die de kijker nieuwsgierig maakt. Vervolgens ga je over op de inhoud en geef aan het einde een conclusie en mooie afsluiting.

2.3 Doel & doelgroep

Wat is je doel en wie is je doelgroep? Is je onderwerp geschikt voor een kennisclip, videocollege of juist een vlog?

Geef antwoord op deze vragen en maak daarmee een pakkende titel en omschrijving. Dit helpt je te focussen bij het uitwerken van je script waardoor je bij je onderwerp, doel en doelgroep blijft en zo een activerende, aantrekkelijke video maakt.

2.4 Geef het verhaal context

Denk aan je doelgroep en leg uit aan de hand van een aansprekend voorbeeld. Dit maakt het direct makkelijker om je verhaal te visualiseren in je video. Hiervoor kun je ook iets uit de actualiteit gebruiken, maar denk dan goed na hoe je dit inzet zodat je de video meerdere jaren kunt gebruiken.

2.5 Format

Welke vorm past bij jouw inhoud? Wordt het bijvoorbeeld een screenrecording, een video waarbij je zelf in beeld bent en iets laat zien, een animatie, sta je voor een bord om berekeningen uit te schrijven (eventueel op een lightboard), gebruik je een PowerPoint of misschien wel een combinatie van voorgaande? Zoek een stijl dicht bij jezelf en voer die consequent door.

Wanneer je een PowerPoint gebruikt moet je deze wellicht anders vormgeven dan je gewend bent voor een college. Gebruik zoveel mogelijk (rechtenvrij!) beeldmateriaal en zo min mogelijk tekst in beeld. Op iedere slide de standaard titelbalk en het Saxion logo is niet nodig.

2.6 Verwijzingen

Gebruik geen jaartallen, verwijzingen naar hoofdstukken, verwijzingen naar 'die ene les', etcetera. Dit voorkomt dat je al snel weer e.e.a. moet aanpassen.

3. Audio & Voice-over

3.1 Check je microfoon

Audiokwaliteit wordt erg belangrijk gevonden. Sluit grote 'bromtonen' af zoals een koelkast, ventilator, airco, etcetera.

De microfoon van de oortjes van een telefoon werkt vaak nog beter dan de interne microfoon van een laptop. Neem met de microfoons die je voor handen hebt een stukje op en vergelijk de kwaliteit van de audio.

3.2 Spreek de kijker aan met 'je'

Praat tegen de camera of in de microfoon alsof je tegen één persoon praat én in een actieve vorm. De video zal niet door een hele groep studenten samen worden bekeken, maar door een student alleen achter een pc of via de smartphone. Tegelijkertijd activeert dit de student.

3.3 Activeer je kijker en maak contact

Begin je video direct met iets dat de aandacht trekt van de kijker en blijf interactie maken door bijvoorbeeld vragen te stellen.

Wat weet jij eigenlijk van ...?
Waar denk jij aan bij ...?
Wat vind jij van ...?
Heb jij wel eens gezien hoe ...?
Heb jij ook weleens dat ...?

3.4 Gebruik spreektaal

Vermijd schrijftaal. Schrijf je voice-over uit zoals je het ook zou vertellen aan een ander. Lees het eens hardop voor, hoe klinkt het, lopen de zinnen lekker? Gebruik korte zinnen!

3.5 Videocollege

Een videocollege duurt langer dan een kennisclip, zo ongeveer 15 tot 45 minuten. Hiervoor hebben we een aantal extra tips:

- Deel je videocollege op in duidelijke hoofdstukken van +/- 6 min. per stuk. Je kunt hiervoor ook de functionaliteit 'hoofdstukken' in Kaltura gebruiken. Zo houd je de aandacht van de kijker beter vast en het geeft structuur.
- Haal uit je script een aantal steekwoorden en houdt deze erbij wanneer je je college opneemt. Zo voorkom je een 45min. voorleescollege.
- Een 'ehh' of 'even denken hoor' is niet erg, dat past bij de lengte van een videocollege.
- Stel vaker dan alleen aan het begin een vraag aan de kijker, dit houdt ze actief.
- Zorg voor tempowisselingen.
- Denk voor je kijker. Leg je iets uit waarvan je weet dat het lastig is of waar je later op terug komt? Geef dat dan ook aan: "Oke, nu wordt het iets moeilijker, even extra goed opletten!", "Misschien is dit wat lastig te volgen, maar ik kom er zo nog op terug", "Je snapt er nu misschien helemaal niets van, maar dat komt goed hoor!".

4. Beeld

4.1 Show, don't tell

Laat zoveel mogelijk zien, vertel zo min mogelijk. Dat wat je laat zien vul je aan met je voice over, je vertelt niet wat de kijker ook al kan zien.

4.2 Alles heeft betekenis

Gebruik afbeeldingen, symbolen en kleuren waar ze voor bedoeld zijn. Rood = fout, groen = goed en een driehoekje in een rechthoek duidt vaak op een play button bij een video. Onze hersenen vertalen dat wat ze zien direct naar een betekenis zoals we dat gewend zijn. Zie hier onder een paar voorbeelden die lastig zijn om naar te kijken omdat je weet dat kleur en/of vorm en/of betekenis niet goed bij elkaar passen.

BLAUW
ROOD
GROEN

4.3 Timing

Laat iets pas in beeld komen als je het er over hebt. Je kijkt voor 90% en luistert voor 10%. Een beeld vol met afbeeldingen en tekst wordt uitvoerig bekeken terwijl niet meer naar de voice-over wordt geluisterd. Een PowerPoint deel je dus het best zo ver mogelijk op in kleine stukjes. Veel verder dan wanneer je een PowerPoint voor een college gebruikt.

4.4 Wijs aan

Aanwijzen doe je veel en eenvoudig als je iemand anders fysiek iets uitlegt. Doe dit ook in een video, maar dan bijvoorbeeld met behulp van een pijltje, arcering, inzoomen in beeld of het oplichten van een onderdeel. Zo weet de kijker direct waar je het over hebt

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

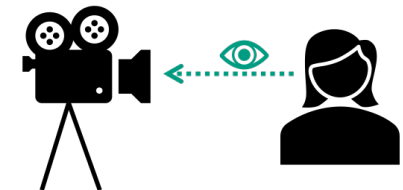
4.5 Ben je zelf in beeld?

Beslis of het nodig is dat je zelf in beeld bent. Laat je zelf iets zien, is jouw expressie of het persoonlijk 'contact' van belang? Of kijken ze alleen maar naar een zogenaamde 'talking head'? In het laatste geval kun je jezelf wellicht beter niet in beeld brengen, dit kan afleiden (tenzij je aan het vloggen bent).

Afhankelijk van de inhoud en het soort video kan het fijn zijn voor de kijker dat je in het begin even in beeld bent om 'kennis te maken' maar daarna niet meer.

Als je zelf wel in beeld bent:

- Gebruik bij voorkeur daglicht. Zorg ervoor dat de grootste lichtbron achter de camera is, niet achter de persoon.
- Kies een rustige achtergrond. Een kale witte muur is niet nodig, maar zorg ervoor dat er niet al te veel is dat de kijker kan afleiden.
- Zet de camera op ooghoogte en kijk in de camera. Zo spreek je de kijker echt aan en kom je natuurlijk over.

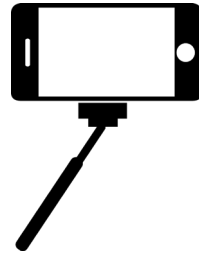

5. Camera & Smartphone

5.1 Steady

Zet je camera goed en stevig neer. Gebruik bij voorkeur een statief. Film je vanuit de hand? Met twee handen gaat dit vaak het beste. Bij het vloggen kun je een selfiestick gebruiken.

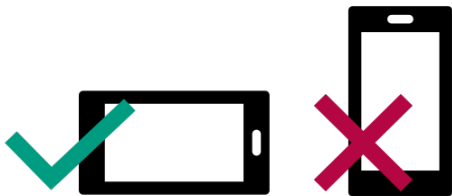

5.2 Uit de wind

Ga niet in de wind staan, dit zorgt voor erg veel ruis in de microfoon waardoor je uiteindelijk misschien wel onverstaaanbaar bent.

5.3 Horizontaal!

Film je met je smartphone? Denk er aan om horizontaal te filmen zodat de video straks op een pc ook goed en op volledige grootte te bekijken is.

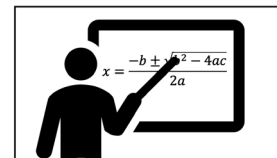
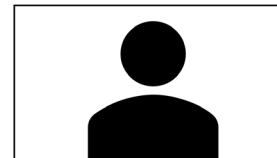
5.4 Privacy

In principe is het geheel vrij om op openbare of algemeen voor publiek toegankelijke plaatsen opnamen te maken. Film je op een drukke plek of misschien wel in je eigen omgeving? Kijk dan goed naar de achtergrond, wie en wat is er allemaal te zien? Maak zelf een inschatting maar denk altijd: 'is het wel fatsoenlijk als ik hier opnames maak?'

5.5 Meerdere standpunten

Bedenk goed wat je in beeld wilt brengen en hoe je dat het beste kunt doen. Het is goed om regelmatig van camerastandpunt te wisselen. Het helpt om dit vooraf al goed te verwerken in je script: wat zou je willen zien bij dit stukje uitleg? Juist een detail of een close-up? Een voorwerp of een persoon? Moet er misschien een pijltje overheen getekend worden in de nabewerking? Of komt er een (rechtenvrije!) afbeelding in?

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

5.6 Inzoomen

Film je met je smartphone? Dan kun je beter niet inzoomen. Hiermee krijg je al snel een slechte beeldkwaliteit en als je de smartphone in je hand hebt is het beeld niet meer stabiel. Je kunt dan beter meerdere standpunten gebruiken en je smartphone dichterbij houden in plaats van inzoomen.

5.6 Leidraad voor een vlog

Door bijvoorbeeld onderstaande volgorde aan te houden zit er een mooie kop, midden en staart aan je vlog.

Jij als vlogger...

1. ...komt in beeld en introduceert de vraag of het probleem.
2. ...geeft meer informatie over het onderwerp.
3. ...toetst het onderwerp bij anderen en haalt quotes op.
4. ...reageert op de quotes.
5. ...trekt een conclusie
6. ...roept reactie van de kijker op.

Vragen?

Neem contact op met de Saxion video-unit

video@saxion.nl | 088 019 1616

Deventer: B1.08 | Enschede: S1.70

Deze factsheets zijn tot stand gekomen in overleg met ACT, Creative Business
(Media, Informatie & Communicatie)

April 2020.

